

ARCHIEF

ONDERNEMINGSPLAN 2019

regionaal historisch centrum limburg

Ondernemingsplan 2019
van het
Regionaal Historisch Centrum Limburg

Sint Pieterstraat 7
6211 JM Maastricht
+31 (0)43 328 55 00
info@rhcl.nl | www.rhcl.nl

Inhoudsopgave

1. Algemeen	2
1.1 Groeiscenario voor de Gemeenschappelijke Regeling RHCL	2
2. Kerntaken van het RHCL	3
2.1 Digitale duurzaamheid overheidsinformatie: pilot e-Depot	3
2.2 Servicecentrum voor archief- en duurzaam informatiemanagement	3
2.3 Beschikbaar stellen van bronnen voor een breed publiek	3
3. Beleidsvoornemens	4
3.1 Toezicht en advies	4
3.2 Particuliere archieven	5
3.3 Archiefbeheer en toegankelijk maken	5
3.4 E-Archief	7
3.5 Dienstverlening en publieksbereik	8
4. Financiële Paragraaf	10
4.1 Algemeen	10
4.2 Begroting 2019	11

1. Algemeen

Groeiscenario Gemeenschappelijke Regeling RHCL

Op basis van de verzoeken van de gemeenten Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Meerssen en Valkenburg aan de Geul en het verzoek van de Provincie Limburg om in 2018 een verkenning te starten tot toetreden in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) van het RHCL, kent het jaar 2019 mogelijk een groeiscenario voor de bestuurlijke regeling als wel voor de organisatie.

Aan het RHCL zijn diverse werkzaamheden, taken en bevoegdheden overgedragen door de rijksoverheid en de gemeente Maastricht op het terrein van archiefbeheer. Met de komst van nieuwe partners in de GR zullen de werkzaamheden en kernactiviteiten niet wezenlijk veranderen maar wel een grotere reikwijdte kennen en kan een nog groter publiek bereikt worden. Een nog verder te ontwikkelen taak is goed en deskundig beheer en opslag van digitale archiefbescheiden. Het Rijk heeft hiertoe ook voor 2019 extra middelen toegekend aan de RHC's.

De overheid is op alle bestuurslagen in omvorming naar zaakgericht (digitaal) werken en E-overheid. Dat heeft gevolgen voor de neerslag van overheidshandelen in digitale archivering. Deze omvorming zal de komende jaren zijn beslag moeten krijgen bij het RHC Limburg en bij de (aangesloten) gemeenten, de provincie Limburg (indien zij blijven aansluiten bij de rijksprogrammering) en de Rijksinstellingen in Limburg die zijn aangesloten bij het RHCL. Dat betekent aanscherping van doelen, systeem- en werkprocessen maar ook prioritering in de aansluitmogelijkheden van de aangesloten overheden. Het heeft gevolgen voor personeelssamenstelling en borgen van (nieuwe) expertise.

Toetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling RHC Limburg staat open voor lagere overheden (Gemeenten, Provincie, Waterschap en overige GR of overheidsorganisaties).

De Provincie Limburg subsidieert Stichting Sociaal Historisch Centrum voor Limburg (SHCL) voor de acquisitie en beheer van particuliere archieven en collecties. In 2018 staat op de bestuurlijke agenda dat het SHCL integreert voor deze taken met het RHCL opdat in 2019 het reeds lang beoogde Historisch Centrum Limburg kan worden gevormd.

2. Kerntaken van het RHCL

Het RHCL maakt een transitie door met focus op zowel beheer van analoge archieven als naar modern informatiemanagement. We versterken als een publieksgerichte organisatie op het gebied van duurzame dienstverlening. Het "Oud Archief en het Duurzaam Informatiebeheer" vormen in samenhang de kerntaken van het RHCL.

2.1 Digitale duurzaamheid overheidsinformatie: pilot e-Depot

Er is urgentie gemoeid met de zorg voor duurzaam informatiebeheer en de realisatie van het e-Depot. Één van de grootste uitdagingen is het duurzaam raadpleegbaar houden van digitaal archief. Bij uitbreiding is dit ook een uitdaging voor het garanderen van de openbaarheid van bestuur en op langere termijn de mogelijkheid om nog aan historisch onderzoek te kunnen voldoen.

In 2019 wil het RHCL de organisatie zo hebben ingericht dat voldoende capaciteit, kennis en competentie aanwezig is om de e-Depotdiensten zoals opgenomen in de landelijke Producten- en Dienstencatalogus te kunnen leveren aan zorgdragers uit het eigen verzorgingsgebied. Meerdere archiefvormers hebben aangegeven gebruik te willen maken van deze dienstverlening. In 2019 zal het RHCL e-Depotdiensten aanleveren hetzij nog steeds in een pilotvorm met een zorgdrager, hetzij reeds ten behoeve van een daadwerkelijke aanlevering van digitaal archief. In dit laatste geval zou dan een aansluittraject worden gerealiseerd, met bijhorende implementatie van het kostenmodel en voorafgaand een bestuurlijk traject.

2.2 Servicecentrum voor archief- en duurzaam informatiemanagement

Elke overheidsorganisatie staat voor de uitdaging om over te gaan naar het volledig implementeren van digitaal archiveren. Kennis en vaardigheden met betrekking tot specifieke archivistische specialismen – die noodzakelijk zijn voor een goede implementatie – worden ook in 2019 door het RHCL geleverd. Advisering wordt op verzoek verleend en in 2019 beschikt het RHCL over een specialistische producten – en dienstencatalogus om de (aangesloten) overheden nog beter van dienst te kunnen zijn.

2.3 Beschikbaar stellen van bronnen voor een breed publiek

Als moderne archieforganisatie focust het RHCL enerzijds op het bewaren en ontsluiten van analoge, digital born en gedigitaliseerde archieven en anderzijds (voor zover niet beperkt door privacywetgeving) op het beschikbaar stellen van deze archieven voor gebruik en hergebruik door een zo breed en divers mogelijk publiek. De bronnen moeten met moderne middelen beter zichtbaar worden gemaakt, makkelijker te vinden en sneller te raadplegen zijn. Digitaal via internet wanneer dat mogelijk is. En wanneer zulks nog niet mogelijk is zo eenvoudig mogelijk in een analoge omgeving (studiezaal), voorzien van enerzijds middelen die het publiek in staat stelt voor eigen gebruik digitale kopieën te maken en anderzijds diensten die het publiek daarbij behulpzaam kunnen zijn.

3. Beleidsvoornemens

3.1 Toezicht en advies

3.1.1 Acquisitie van archieven & collecties, toezicht niet-overgedragen archieven, relatiebeheer

Ingevolge de Archiefwet 1995 wordt door RHCL toezicht uitgeoefend op het beheer van de archiefbescheiden van de aangesloten gemeenten en de Provincie Limburg voor zover deze (nog) niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats: de depots in het gebouw van het RHC Limburg aan de Sint Pieterstraat in Maastricht. Ook openbare lichamen, waarvan Maastricht de centrumgemeente vormt, vallen onder dit archieftoezicht.

Vanuit de inspectietaak zijn medewerkers van het RHC Limburg actief betrokken bij de werkzaamheden van de organisatieonderdelen, die belast zijn met de vorming en het beheer van de administratie. In de praktijk betreft dit toezicht een voortdurend proces van overleg en advies over tal van onderwerpen met betrekking tot de informatiehuishouding. In dit kader hebben de gemeente Maastricht en het RHC Limburg een Strategisch Informatie Overleg (SIO) dat is uitgegroeid tot een structureel ambtelijk overleg met als taak de besluitvorming op het gebied van de informatiehuishouding binnen de gemeente Maastricht voor te bereiden en te regisseren. Bovendien zal worden deelgenomen aan de werkgroep zaakgericht werken binnen de gemeente Maastricht, mede van belang voor een succesvolle aansluiting op het toekomstige e-Depot.

In 2019 wordt ondersteuning verleend aan gemeenten die hiertoe een DVO overeenkomen met het RHCL of na toetreding op basis van de Gemeenschappelijke Regeling.

Het toezicht op de niet-overgedragen archieven van de rijksinstellingen geschiedt door de landelijke Erfgoedinspectie, als onderdeel van het ministerie van OCW. Vanuit het RHC Limburg ligt de bemoeienis met deze instellingen met name op het vlak van het relatiebeheer.

De acquisitie van archieven vindt, wat betreft de overheidsarchieven, plaats binnen de kaders van de Archiefwet 1995. De overdracht door de overheid van analoge archieven laat op dit moment geen grote achterstanden zien en verloopt conform de wettelijke overbrengingstermijn van 20 jaar. De overgang naar digitale informatiestromen bij de gemeenten en de provincie zal in de nabije toekomst een andere wijze van werken met zich meebrengen waarbij vroegtijdig overbrengen naar het e-Depot het doel is.

In 2019 wordt door het RHCL een besluit genomen of tegemoet kan worden gekomen aan vervroegde overbrenging van archieven van de gemeenten Maastricht en Valkenburg a/d Geul te verwachten voor in totaal circa 1.500 m¹. Eerst zal op basis van een nader onderzoek (uitvoering 2018) de inrichting van het beschikbare volume aan depotruimte worden vastgesteld. Hierin wordt ook meegenomen de overweging om de huidige opslagcapaciteit bibliotheek van het SHCL in de archiefdepots van het RHCL te alloceren om zo meer ruimte vrij te maken voor archiefopslag.

Het landelijke project om omvangrijke archiefachterstanden uit de periode 1975-2005 weg te werken loopt ook in 2019 door. Welke archiefbestanden hiervan bestemd zijn voor het RHC Limburg is pas bekend als de bewerking door archiefbewerkingsorganisatie Doc-Direkt is afgerond en het betreffende archief gereed is voor overdracht. Hierdoor is een goede planning van de acquisitie niet altijd mogelijk en is er geen volledig beeld van de toekomstige aanwas van de rijkscollectie. Bovendien heeft de gang van zaken consequenties voor het depotbeheer. Via het Relatiebeheerdersoverleg Nationaal Archief - RHC's, waarin het RHC Limburg vertegenwoordigd is krijgen wij periodiek meer zicht op de actuele planning van Doc-Direkt.

3.2 Particuliere archieven

Acquisitie van particuliere archieven blijft noodzakelijk omdat het archivalisch historisch erfgoed niet alleen van de overheid zelf afkomstig is. Alles acquireren kan niet vanwege de aanzienlijke beheerskosten voor elk archief. Selectief acquireren van 'sleutel'-organisaties is dan ook noodzakelijk.

Gemiddeld verwerft het RHCL jaarlijks ongeveer 20 archieven van zogenoemde 'sleutel'-organisaties. Hiernaast worden aanvullingen overgebracht op de archieven van particuliere organisaties die het RHCL reeds beheert. Het gaat om een tiental aanvullingen per jaar. De aanwas van particulier archief kan ook voor 2019 geschat worden op 25 à 50 strekkende meter.

Archief dat in aanmerking komt moet in principe voldoen aan de voorwaarden die de Archiefwet ook stelt: ouder dan 20 jaar, overbrenging in goede en geordende staat, overbrenging op basis van schenking of desnoods langdurige bruikleen (25 jr.).

Vrijwel altijd zal een particulier archief zich bij overbrenging niet in goede en geordende staat bevinden. Het RHCL berekent kosten om dat te verwezenlijken.

3.3 Archiefbeheer en toegankelijk maken

3.3.1 Materieel beheer en depotbeheer

Ondanks de omschakeling naar de nieuwe digitale archiveringswereld blijft aan de basis voorlopig nog de papieren werkelijkheid een feit.

3.3.2 Herverpakken en etiketteren

Het bewaken van een goede fysieke toestand van deze archieven is een permanent proces. De bewaarcondities zijn in het algemeen goed. Het herverpakken naar zuurvrije omslagen en archiefdozen en het voorzien van etiketten met codering is een basisvoorwaarde voor een goed archiefbeheer. De in 2019 nieuw verworven (particuliere) archieven worden materieel verzorgd.

3.3.3 Restauratie

Het RHC Limburg heeft de ambitie om deel te blijven nemen aan het conserveringsprogramma Metamorfoze, een Nationaal Programma voor het Behoud van het Papieren Erfgoed. Hiermee kunnen restauratieopdrachten voor 70 procent van de totale kosten worden gefinancierd. In 2018 wordt een nieuwe selectie gemaakt voor het Metamorfoze-programma. De muziekbibliotheek van het Onze Lieve Vrouwe kapittel kan worden beschouwd als van nationaal belang en zal worden voorgedragen voor duurzame conservering en digitalisering. De uitvoer van de werkzaamheden zullen grotendeels in 2019 plaats vinden.

Hiernaast blijft het restaureren van (losse, papieren) archiefstukken en charters een werkproces in de organisatie dat constant wordt uitgevoerd. Projectmatig wordt verder gewerkt aan het restaureren, sealen en fotograferen van charters.

3.3.4 Depotbeheer- en projecten

Het optimaal schoonhouden van de depots, het monitoren van de klimaatbeheersing en het periodiek uitvoeren van metingen op schimmelsporen en naar insecten is een vast onderdeel van het depotbeheer.

Naast de lopende werkzaamheden is gestart met de uitvoering van een depot- en archiefbewerkingsplan, waarin gelijktijdig wordt opgenomen in welke delen van de archiefcollectie er nog kan worden geselecteerd en vernietigd, waar inventarisatie en materiële zorg nodig is. In 2019 wordt dit gecontinueerd.

3.3.5 Toegankelijk maken: inventarisatieprojecten

- ❖ Oud-Rechterlijk Archief Maastricht: Brabantse Commissarissen-Deciseurs (20.091B) 16^e eeuw-1794
- ❖ Particulieren archieven: door het verwerven van particuliere archieven en tevens het wegwerken van dan achterstanden (zie ook Archiefbewerkingplan 3.3.4) zal in 2019 ca. 50 m1 archief worden beschreven.

Voortgang van de inventarisatiewerkzaamheden, 5 strekkende meter

- ❖ WieWasWie Indicering registers van de Burgerlijke Stand (12.001-12.129; 12.130) 1795-1970

Door een grote groep vrijwilligers, onder coördinatie van een vaste medewerker, worden sinds 1999 alle akten van de burgerlijke stand Limburg nader ontsloten. Alle gegevens behorende bij een geboorte-, huwelijks- of overlijdensakte worden in databases ingevoerd en door middel van de eigen website (www.rhcl.nl / www.archieven.nl) en het landelijke platform www.wiewaswie.nl aan het publiek getoond en doorzoekbaar gemaakt.

Het nader toegankelijk maken van de akten loopt in 2018 onverminderd door: Geboorten Limburgse gemeenten: t/m 1922; Huwelijken Limburgse gemeenten: t/m 1945 en overlijdens Limburgse gemeenten: t/m 1970.

- ❖ Indicering Memories van Successie

Parallel aan het indiceringswerk van de Burgerlijke Stand werkt een groep vrijwilligers aan het nader toegankelijk maken van de Memories van Successie, voor de periode t/m 1960.

- ❖ Project Maastrichtse vondelingen

Het invoeren in een database en nadere toegang van de processen verbaal van te vondeling gelegde kinderen in Maastricht, 1804-1829. Behalve een betere doorzoekbaarheid van deze bronnen voor het publiek wordt ook aan een publicatie en tentoonstel gewerkt.

- ❖ Project Domeingoederen

Het verwerken van de affiches van de verkoop van Domeingoederen over de jaren 1797-1813, Frans Archief (03.01) in een database. De zgn. Domeingoederen zijn door de Franse Republiek in het Departement Nedermaas geconfisqueerde bezittingen van vooral kerkelijke organisaties. De affiches, soms een meter hoog, zullen digitaal ter beschikking worden gesteld. Met deze nadere toegang kan onder andere geselecteerd worden op persoonsnaam, plaatsnaam, soort van de goederen en toponiemen. Daarnaast is allerlei kwantificeerbaar onderzoek mogelijk, zoals de berekening van de oppervlakte van de voormalige kloostergoederen in het Departement van de Nedermaas. In 2019 zal ook gewerkt worden aan de affiches van de verkoop van de voormalige gemeentegoederen en de verkopen ten behoeve van de (Franse) amortisatiekas.

Behalve bovenstaande indiceringstaken blijven tal van vrijwilligers – onder begeleiding van professionele archivariissen - aan de slag met het maken van nadere toegangen op bepaalde onderdelen van de archiefcollectie, waaronder:

- de minuutakten van de Notariële archieven (09.001) 19^e eeuw;
- Project 'Stenen Archief', Fotocollectie Joodse grafzerken Limburg, gemeenschappelijk digitaliseringsproject van het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap en Akevoth (Dutch Jewish Genealogical Data Base).

❖ Bijzondere projecten in 2019

- Digitaal Oorkondenboek Limburg: Het opzetten van een databank en zoekfunctionaliteit van charters of oorkonden in Limburgse archieven van vóór 1300. Voorziene werkzaamheden in 2019: doorontwikkelen en vullen van de databank, het digitaliseren van charters.

- Digitale Gids voor Oorlogsbronnen Limburg: digitale onderzoeksgids voor aanwezige oorlogsbronnen (Tweede Wereldoorlog) bij openbare archiefdiensten in Limburg. Een samenwerkings-initiatief van het RHCL en de Kring van Archieven Limburg (KVAL).

3.4 E-Archief

3.4.1 Doorontwikkeling e-Archief RHCL

In 2019 wordt uitvoering gegeven aan de doorontwikkeling van het e-Achief. De doelstellingen zijn hierbij:

- ❖ Het inrichten van integraal digitaal beheer van de collectie en toekomstig digitaal gevormd archief
- ❖ Het verbeteren van het gebruiksgemak door de online doorzoekbaarheid van archieven en collecties te optimaliseren.
- ❖ Het aanbieden van archieven en collecties als open data.

Om hieraan te voldoen wordt in 2019 concreet gewerkt aan:

3.4.2 Mais-Flexis en Databeheer

Het project "Collectie Beheer Systeem (CBS) op orde wordt in 2019 voorgezet. Belangrijkste resultaten zijn het op orde krijgen van een juiste registratie en beschrijvingen en het nader toegankelijk maken van de onder RHCL-beheer vallende collecties en archieven. Hierdoor wordt de vindbaarheid van archieven vergroot en de data en metadata van archieven (bijv. inventarissen) klaar gemaakt om te kunnen voldoen aan moderne principes zoals 'Open Data' en de uitwisseling met andere websites zoals het Archives Portal Europe (APE).

In dit project worden achterstanden in de toegankelijkheid van de archiefcollectie – tot op zekere hoogte of m.a.w. waar snelle winst te halen valt – weggewerkt. Omvangrijke inventarisatiewerkzaamheden vallen buiten de scope.

3.4.3 Scanprojecten

Scanprojecten	Aantal m1	Aantal scans
Scanning on Demand (GMS)	15	50.000
Notarieel Archief (DTR3)	50	210.000
Nog te selecteren (DTR3)	100	420.000

3.4.4 Beeldbank- topografisch-Historische Atlas en fotocollectie

Het beschrijven van de historisch-topografische atlas, kaarten, prenten en foto's kent voortzetting.

Tekeningen, prenten en foto's worden beschreven, gedigitaliseerd en ingelezen in het collectieregistratiesysteem Atlantis en getoond in de beeldbank.

Eén van de elementen uit de e-Archiefvisie is nagaan of het niet mogelijk is en op welke wijze het huidige applicatielandschap voor het beheer van archieven en collecties vereenvoudigd zou kunnen worden.

3.5 Dienstverlening en publieksbereik

Het belang van internet voor onze dienstverlening en publieksbereik neemt alsmaar toe, al blijft ook de traditionele Studiezaal onmisbaar. Tevens zijn de verschillende en in aantal groeiende samenwerkingsverbanden hierbij van grote waarde.

3.5.1 Internet

De website van het RHCL is afgelopen jaar technisch up to date gebracht. Dat wil zeggen dat we werken met de laatste software- en plugin-versies en het nieuwste CMS. Dit is met name van belang in strijd tegen mogelijke hacks en in verband met compliance met de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) die eind mei 2018 ingaat. De aandacht wordt nu verlegd naar vernieuwing van de functionaliteit.

Veel inspanningen zijn gericht op de verschuiving van analoge “on the spot” dienstverlening in de Studiezaal naar digitale dienstverlening via internet. Belangrijke instrumenten daarbij zijn voor onze website (www.rhcl.nl):

- Het meer centraal stellen van de zoekfunctie
- Het aanbieden van meer digitale toegangen en digitale bronnen
- Het aanbieden van digitale onderzoekshandleidingen
- Het aanbieden van FAQ's, zoektips en onderzoeksvoorbeelden (verhalen).

De communicatie van het RHCL gaat zich toespitsen op nieuws via website, nieuwsbrieven en social media, waarbij de aandacht specifiek meer wordt gevestigd op (wisselende) content op de website.

3.5.2 Studiezaal

Hoewel er op het gebied van digitalisering en dienstverlening via internet goede vorderingen worden gemaakt zal de analoge dienstverlening in de Studiezaal de nodige aandacht en initiatieven ter verbetering blijven vragen. Zo zal de verouderde apparatuur voor het lezen van microfilms en microfiches worden vervangen door apparatuur die tevens kan worden gebruikt om bestaande microfilms en –fiches in eigen beheer te digitaliseren. Tevens wordt geïnvesteerd in betere apparatuur waarmee bezoekers zelf archiefstukken en pagina's uit boeken kunnen fotograferen en digitaal kunnen opslaan. Om tegemoet te komen aan de groeiende vraag zal ook worden geïnvesteerd in speciale apparatuur voor het scannen van groot formaat bouwtekeningen. Deze apparatuur zal ons in staat stellen om vormen van betere en snellere digitale dienstverlening te ontwikkelen.

3.5.3 Samenwerking in Maastricht

De samenwerking met de Universiteitsbibliotheek Maastricht en de Stadsbibliotheek van het Centre Ceramique Maastricht wordt bestendig in onze gezamenlijke deelname aan de MABP in maart 2019 en de coproductie met het Centre Ceramique voor een tentoonstelling in het najaar 2019 inzake de Bevrijding van Limburg.

Daarnaast zal de afgelopen jaar ontstane samenwerking in het kader van Erfgoed Beweegt worden voortgezet. In Erfgoed Beweegt werkt het RHCL samen met Sint Servaasbasiliek, Stichting Maastricht Vestingstad en Stichting Science and Industry. Het doel is het Maastrichts erfgoed over het voetlicht te brengen door samen evenementen te organiseren en het publiek van de verschillende partners te wijzen op initiatieven op de verschillende deelgebieden, zoals militair, religieus en industrieel erfgoed.

3.5.4 Samenwerking in de provincie

Het RHCL zal als een van de grootste organisaties op het gebied van archieven en erfgoed uiteraard haar verantwoordelijkheid nemen in samenwerking met provinciale musea en andere culturele organisaties als mede in goede samenwerking met de Erfgoed Coöperatie Limburg (i.o.), waarbij op provinciaal niveau erfgoed-breed wordt samengewerkt.

3.5.5 Nationale samenwerking

RHCL zal ook in 2019 deelnemen aan de nationale Maand van de Geschiedenis. Tijdens deze maand, die traditioneel in oktober wordt gehouden, organiseren erfgoedinstellingen door heel het land (naast en met elkaar) publieksevenementen om geschiedenis en erfgoed in het zonnetje te zetten. Dit gebeurt themagewijs. Het thema van 2019 zal eind 2018 bekend worden gemaakt.

Door de deelname aan WieWasWie (www.wiewaswie.nl) heeft het RHCL een mooie nationale etalage voor haar digitaal toegankelijke bronnen voor persoonshistorisch en genealogisch onderzoek. De deelname wordt gecontinueerd en er zal worden gewerkt aan uitbreiding van de aangeboden bronnen. Daartoe wordt gebruik gemaakt van speciale *crowd sourcing platforms* van verschillende (commerciële) aanbieders en dedicated vrijwilligers bij het RHCL.

Het RHCL is deelnemer van het Netwerk OorlogsBronnen (NOB, www.oorlogsbronnen.nl). Dit netwerk, dat wordt gefaciliteerd vanuit het NIOD, beoogt te komen tot een nationaal publieksportal waar geïnteresseerden centraal alle relevante Nederlandse oorlogsbronnen kunnen terugvinden en (voor zover digitaal beschikbaar) kunnen doorzoeken. In samenwerking met NOB hopen we een provinciale "hub" te realiseren in de vorm van een website waarop de resultaten van de provinciale inventarisatie worden getoond, naast nieuws aangaande de vele jubileumvieringen betreffende *75 jaar bevrijding* in 2019/2020.

Het RHCL heeft in 2018 aansluiting gezocht bij het initiatief *Wat Staat Daer?* (www.watstaatdaer.nl) Dit is een online tool waarmee mensen kunnen oefenen in lezen van oud schrift. Inmiddels werken we binnen *Wat Staat Daer?* samen met andere collega RHC's, zoals het BHIC (RHC Brabant), het Utrechts Archief, het Noord-Hollands Archief en het Zeeuws Archief.

In 2019 zal een groeiend aantal oefenteksten uit het RHCL worden toegevoegd aan de tool, met speciale aandacht voor Limburgse toponiemen en paleografische eigenaardigheden.

WAT STAAT *Daer?*

3.5.6 Internationale samenwerking

Het RHCL heeft samen met enkele buitenlandse archiefinstellingen een aanvraag ingediend bij de EU voor een projectsubsidie voor een project 'CreArch' (Creative Archives) dat tot doel heeft om door een meer creatieve aanpak van dienstverlening een divers publiek te bereiken. Wanneer dit verzoek wordt gehonoreerd zal het project eind 2018 van start gaan en een kleine drie jaar doorlopen.

4. Financiële paragraaf

4.1 Algemeen

4.1.1 Verbonden partijen

1. Er is een openbaar lichaam, Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL), gevestigd in de gemeente Maastricht.
2. Het Regionaal Historisch Centrum Limburg is ingesteld met het doel de belangen van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (de minister) en de gemeente Maastricht (de gemeente) bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Limburg en in de gemeentelijke archiefbewaarplaats van de gemeente in gezamenlijkheid te behartigen.
3. Aan het Regionaal Historisch Centrum Limburg zijn daartoe de navolgende werkzaamheden, taken en bevoegdheden van de minister en de gemeente opgedragen:
 - a. de beheerstaken, te onderscheiden in het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden en collecties die berusten in de in het tweede lid genoemde archiefbewaarplaatsen;
 - b. de taken en bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 15, derde lid, 16, tweede lid, 17, 18, 20, 26, tweede lid, 31 en 32 van de Archiefwet 1995;
 - c. het adviseren en het doen van voorstellen aan de minister en de gemeente over de taken en bevoegdheden, die door de minister of de gemeente worden uitgevoerd ingevolge de artikelen 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15, eerste en tweede lid, 30 en 32, tweede lid, van de Archiefwet 1995;
 - d. het verrichten van door de minister of de gemeente opgedragen andere taken die verband houden met de behartiging van de belangen, bedoeld in het tweede lid.
4. Het Regionaal Historisch Centrum Limburg voert bij de behartiging van de belangen, bedoeld in het tweede lid, het archiefbeleid van de minister en de gemeente mede uit.
5. De minister en de gemeente kunnen gezamenlijk algemene aanwijzingen geven omtrent de wijze waarop het Regionaal Historisch Centrum Limburg de belangen, bedoeld in het tweede lid, behartigt.
6. De minister en de raad van de gemeente dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde beschikt over voldoende middelen om zijn verplichtingen te voldoen. Dit met inachtneming van artikel 16, achtste lid.

4.1.2 Financiering

1. De voor de uitvoering van deze regeling ter beschikking te stellen middelen worden verschaft door de minister en de raad van de gemeente door het verstrekken van jaarlijkse bijdragen op basis van een goedgekeurde begroting. Bij de aanvang van het Regionaal Historisch Centrum Limburg luiden de bijdragen, vanwege de minister en de raad van de gemeente, zoals vastgesteld in de bijlage bij deze regeling.
2. De bijdrage van de minister wordt jaarlijks aangepast in verband met de ontwikkeling van lonen en prijzen met een percentage, zoals dit door de minister in de loop van het begrotingsjaar voor het geheel van zijn bijdrage wordt vastgesteld. De bijdrage van de gemeente wordt aangepast overeenkomstig de systematiek die door de gemeente gehanteerd wordt voor gesubsidieerde professionele instellingen.
3. Het Regionaal Historisch Centrum Limburg kan bij de vaststelling van de begroting een percentage opnemen als voorlopige raming van het door de minister vast te stellen percentage, bedoeld in het tweede lid.

4. Bij de start van het Regionaal Historisch Centrum Limburg en voor de uitvoering van deze regeling zijn door de verschillende partners (Rijk en Gemeente) vermogensbestanddelen ingebracht waarover nadere afspraken zijn gemaakt.
5. De minister en de raad van de gemeente kunnen, al dan niet gezamenlijk, de te verstrekken bijdragen wijzigen in relatie tot de taken van het Regionaal Historisch Centrum Limburg.
6. De huurovereenkomst binnen de staat (Rijksarchiefdienst-Rijksgebouwendienst) is met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze regeling omgezet in een huurovereenkomst tussen het Regionaal Historisch Centrum Limburg en de Rijksgebouwendienst. Voor zover mogelijk worden de voorwaarden uit de aanvankelijke huurovereenkomst gerespecteerd en overgenomen in de vervangende overeenkomst.
7. De bijdrage wordt verleend onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.
8. Indien de minister of de gemeente een bijzondere taak opdragen als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel d, waarvan de kosten niet zijn op te vangen in de begroting, wordt daarvoor door de opdrachtgever in aanvulling op de jaarlijkse bijdrage een tevoren overeengekomen vergoeding betaald.

4.1.3 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie financieel beheer (waaronder administratieve organisatie en de interne controle) en facilitaire dienstverlening (waaronder huisvesting). Deze taken zijn ondergebracht bij Bureau Facilitaire Ondersteuning.

In algemene zin streeft het RHCL naar kostenbeheersing door zoveel mogelijk samen te werken met gemeentelijke en andere verwante instellingen.

Wat betreft zowel omvang als daarmee samenhangende kosten ter zake extra activiteiten ten behoeve van de implementatie van het e-depot is voorshands geen adequate inschatting te maken. In verband hiermee wordt derhalve nadrukkelijk vermeld, dat in de exploitatiebegroting 2019 met te verwachten extra kosten e-depot geen rekening is gehouden, hetgeen niet wegneemt dat ongetwijfeld extra kosten e-depot zullen opdoemen, welke alsdan de exploitatierekeningen van toekomstige jaren extra zullen belasten c.q. in mindering komen op opgebouwd eigen vermogen (beschikbare reserves).

Voorts is in de exploitatiebegroting 2019 nagenoeg geen rekening gehouden met een nog te maken inhaalslag wat betreft digitalisering (scannen) van archieven en de daarmee verbonden kosten, van welke kosten eveneens voorshands geen adequate inschatting kan worden gemaakt.

4.1.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Het onderhoud van het gebouw gebeurt conform de voorschriften van het ministerie van BZK.

4.2 Begroting 2019

4.2.1 Exploitatiebegroting 2019

- Algemeen*

De in de exploitatiebegroting 2019 opgenomen baten en lasten zijn gebaseerd op de ten tijde van het opstellen van de begroting bekende historische financiële en overige gegevens, alsmede een inschatting van de voor het jaar 2019 te verwachten wijzigingen op grond van algemene omstandigheden (prijsindex e.d.) en/of bijzondere omstandigheden.

De exploitatiebegroting 2019 betreft uitsluitend RHCL, dus zonder SHCL en dus zonder rekening te houden met een nadere samenwerking (fusie) tussen RHCL en SHCL anders dan de reeds en vooralsnog bestaande samenwerking/inhuizing overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst van 1 juni 2007, destijds effectief ingaande 1 juli 2008.

Aangezien reeds in 2013 duidelijk werd dat de bij de samenwerkingsovereenkomst van 1 juni 2007 beoogde nadere samenwerking in de vorm van een fusie RHCL/SHCL uitgesloten moet worden geacht vanwege de juridisch – financieel ongelijke constructie tussen de Gemeenschappelijke Regeling RHC Limburg en de private stichting SHCL is RHCL van oordeel, dat de samenwerkingsovereenkomst met SHCL moet worden opgebroken en ingrijpend dient te worden herzien, met name ook wat betreft de door SHCL jaarlijks te leveren financiële bijdrage. Overleg tussen RHCL en SHCL hieromtrent is sedertdien gaande, echter wat betreft aard en omvang van herziening van financiële en andere afspraken is vooralsnog geen overeenstemming bereikt, zodat in de exploitatiebegroting 2019 vooralsnog is uitgegaan van een financiële vereffening op basis van de samenwerkingsovereenkomst van 1 juni 2007. In dit verband verwijzen wij overigens naar hetgeen onder 1. Algemeen 'Groeiscenario Gemeenschappelijke Regeling RHCL' in de laatste alinea is vermeld.

** Gewijzigde presentatie exploitatiebegroting*

Wat betreft de exploitatiebegroting wordt opgemerkt, dat met ingang van de exploitatiebegroting 2019 voor een aantal van daarin opgenomen posten de presentatie is gewijzigd met dien verstande, dat ook de vergelijkende cijfers (exploitatiebegroting 2018) dienovereenkomstig zijn aangepast.

De gewijzigde presentatie exploitatiebegroting 2019 is een gevolg van en overeenkomstig de gewijzigde presentatie wat betreft de exploitatierekening in de jaarrekening ingaande het jaar 2017 en betreft:

- *Een toerekening van bepaalde kosten aan de primaire processen, welke voordien onder de overhead- en organisatiekosten werden gepresenteerd;*
- *Een op hoofdrubricken gebaseerde compacte exploitatierekening, waarbij nadere detailleringen van de hoofdrubricken zijn opgenomen in een afzonderlijk overzicht "specificaties exploitatierekening".*

- Specifiek

De exploitatiebegroting 2019 geeft, evenals de uit het ondernemingsplan 2018 stammende en ter vergelijking opgenomen exploitatiebegroting 2018, een sluitende begroting te zien. Het begroot exploitatiesaldo 2019 bedraagt € 0. Het begroot exploitatiesaldo 2018 volgens de ter vergelijking opgenomen exploitatiebegroting 2018 bedraagt eveneens € 0.

Bij de exploitatiebegroting 2019 en het daaruit blijkende sluitende exploitatiesaldo 2019 wordt met nadruk gewezen op onderstaande posten en de daarbij gegeven nadere uiteenzetting als volgt:

BATEN

In de exploitatiebegroting 2019 werden, uitgaande van het algemeen geldende voorzichtigheidsprincipe zoals dat overigens immer en voor alle posten in de exploitatiebegroting toepasselijk is, onderstaande met name genoemde baten 2019 begroot als volgt:

Rijksbijdrage

Begroot op het bedrag van de door het Rijk voor het jaar 2018 vastgestelde bevoorschotting, verhoogd met een voor de jaren 2018 en 2019 geschatte indexering (jaarlijks 1%), terwijl voorts in de begrootte Rijksbijdrage 2019 evenals 2018 mede is begrepen een incidentele bijdrage Rijk inzake DTR-taken ten bedrage van € 155.000;

Bijdrage Gemeente

Begroot op het bedrag van de door de Gemeente vastgestelde bijdrage voor het jaar 2017, verhoogd met een voor de jaren 2018 en 2019 geschatte indexering (jaarlijks 1%);

Vergoeding Provincie

Begroot op het bedrag van de uit de dienstverleningsovereenkomst met de Provincie voortvloeiende vergoeding voor het jaar 2018 (incl. indexering 2018 van 1,38%), verhoogd voor het jaar 2019 met een geschatte indexering voor 2019 van 1%;

Huurbijdragen (Rijk)

Begroot op het bedrag van de door het Rijk voor het jaar 2018 vastgestelde bevoorschotting, verhoogd met een voor de jaren 2018 en 2019 geschatte indexering overeenkomstig de voor het 2018 en 2019 toegepaste geschatte indexering huur en groot onderhoud gebouwen (jaarlijks 1%).

LASTENPersonele lasten / opbouw voorziening WW-verplichtingen en besteding DTR gelden

Wat betreft de vanaf 2005 jaarlijks op te bouwen voorziening WW-verplichtingen werd destijds besloten deze opbouw, behoudens in geval dat deze voorziening voortijdig zou moeten worden aangesproken, vooralsnog te maximeren op 5 jaar, zodat alsdan met ingang van 2010 als zodanig geen dotaties meer ten gunste van deze voorziening / ten laste van de exploitatie zouden worden gebracht. In het ondernemingsplan 2019 is ervan uitgegaan dat de voorziening WW-verplichtingen niet zal worden aangesproken, zodat ten laste van de exploitatiebegroting 2019, evenals 2018, géén bedrag voor dotatie voorziening WW-verplichtingen werd gebracht.

Wat betreft de onder de baten in de Rijksbijdrage 2019 begrepen incidentele bijdrage DTR-gelden 2019 ad € 155.000 wordt vermeld dat, wat betreft de besteding van deze gelden in 2019, een belangrijk deel betrekking heeft op de post personele lasten.

Directe materiële lasten / kosten primaire processen en kosten projecten

Wat betreft de kosten primaire processen verwijzen wij naar de gewijzigde presentatie exploitatiebegroting ingaande de exploitatiebegroting 2019 (zie 4.2.1 algemeen bij * tekst in cursief).

Indirecte materiële lasten / huisvestingslasten en organisatie- en overheadkosten

De hoogte van de huurprijs voor gebouwen zoals die door het Ministerie van BZK / RVG aan RHCL in rekening wordt gebracht is gebaseerd op een huurprijsmethode zoals die is voorgeschreven in een ministeriële regeling van 17 december 2007, volgens welke huurprijsmethode de hoogte van de huurprijs, bij verlenging na afloop van de afgesproken looptijd, wordt verlaagd. In verband hiermee is ingaande 1 januari 2014 sprake van een aanzienlijke huurverlaging. Gelijk met deze huurverlaging is er het voornemen van de Minister van OC&W de verantwoordelijkheid van het onderhoud van de gebouwen over te dragen van het Rijk naar desbetreffende instellingen, waartoe mogelijk ook RHCL behoort. Aangezien dit laatste nog onderwerp van overleg is tussen ministerie en instellingen is, mede in verband met bestaande onzekerheden waar het betreft voor welk onderhoud en tot welke omvang en kosten instellingen verantwoordelijkheid dragen en dus risico lopen, onder de indirecte materiële lasten / huisvestingslasten, vanaf 2014, naast de jaarlijkse (lagere) huur, jaarlijks een dotatie aan de post 'voorziening groot onderhoud gebouwen' opgenomen voor het verschil tussen de jaarlijkse huurbijdrage en de jaarlijkse (lagere) huur.

Wat betreft de organisatie- en overheadkosten verwijzen wij naar de gewijzigde presentatie exploitatiebegroting ingaande de exploitatiebegroting 2019 (zie 4.2.1 algemeen * tekst in cursief).

in deze ontwerpbegroting 2019 opgenomen exploitatiebegroting 2019, met de ter vergelijking uit de ontwerpbegroting 2018 overgenomen exploitatiebegroting 2018, luidt als volgt:

Exploitatiebegroting	2019	2018
BATEN		
Algemene baten		
- Bijdragen deelnemers	5.117.000	5.045.500
Directe baten	231.000	179.500
Overige baten	51.000	51.000
TOTAAL BATEN	5.399.000	5.276.000
LASTEN		
Personele lasten	2.249.000	2.070.500
Directe materiële lasten	313.000	349.000
Indirecte materiële lasten	1.423.000	1.450.500
Overige lasten	1.414.000	1.406.000
TOTAAL LASTEN	5.399.000	5.276.000
EXPLOITATIESALDO	0	0

Specificaties exploitatiebegroting	2019	2018
BATEN		
Algemene baten		
<i>Bijdragen deelnemers</i>		
Rijksbijdrage	1.141.000	1.114.000
Bijdrage Gemeente Maastricht	909.000	902.000
Vergoeding Provincie Limburg	415.000	411.500
Huurbijdrage	2.362.000	2.329.000
Incidentele rijksbijdragen	155.000	155.000
BTW-compensatiefonds	49.000	49.000
Bijdrage SHCL i.v.m. inhuizing	69.000	67.000
Bijdrage SHCL i.v.m. inhuizing (aanvullend)	17.000	18.000
	5.117.000	5.045.500
Directe baten		
Publieksinkomsten/reguliere inkomsten	12.000	10.500
Doelsubsidies en sponsorbijdragen	0	0
Zakelijke dienstverlening en leveringen	100.000	57.500
Depotverhuur en detachering personeel	119.000	111.500
	231.000	179.500
Overige baten		
Rentebaten	0	0
Vrijval uit voorzieningen:		
- afkoop huurverplichtingen	47.000	47.200
- aanpassing huurvergoeding	4.000	3.800
Incidentele baten	0	0
	51.000	51.000
LASTEN		
Personele lasten		
Salarissen en sociale lasten	2.065.000	1.862.000
Overige salarislasten	91.000	132.500
Overige personeelskosten	93.000	76.000
	2.249.000	2.070.500
Directe materiële lasten		
<i>Kosten primaire processen</i>		
Directe kosten beheer archieven en collecties	38.000	58.000
Directe kosten dienstverlening en publiek	76.000	75.000
	114.000	133.000

Specificaties exploitatiebegroting (vervolg)	2019	2018
Aan primaire processen toe te rekenen kosten:		
Internetkosten	62.000	78.000
Licenties software en Mais Flexis	66.000	59.000
Kosten digitalisering	25.000	30.000
Kosten vrijwilligers	9.000	9.000
Overige kosten	17.000	16.000
	179.000	192.000
<i>Totaal kosten primaire processen</i>	293.000	325.000
<i>Kosten projecten</i>	20.000	24.000
Totaal directe materiële lasten	313.000	349.000
Indirecte materiële lasten		
<i>Huisvestingslasten</i>		
Huur gebouwen	948.000	948.000
Exploitatiekosten gebouwen	241.000	235.000
	1.189.000	1.183.000
<i>Organisatie- en overheadkosten</i>		
Bestuurskosten	2.000	1.000
Overige organisatiekosten	146.000	160.000
	148.000	161.000
<i>Kapitaalslasten</i>		
Rentekosten	6.000	6.500
Afschrijvingen incl. boekresultaten	80.000	100.000
	86.000	106.500
Totaal indirecte materiële lasten	1.423.000	1.450.500
Overige lasten		
Dotaties aan voorzieningen:		
- groot onderhoud gebouwen	1.414.000	1.381.000
Onvoorzien	0	25.000
	1.414.000	1.406.000

4.2.2 Geprognosticeerde balansen ultimo 2018 t/m ultimo 2020

		Prognose 2020	Prognose 2019	Prognose 2018	Realisatie 2017
BALANS					
Activa	<i>Vaste activa</i>				
	Immateriële vaste activa	0	0	0	0
	Materiële vaste activa	249.000	289.000	329.000	349.000
	Financiële vaste activa	0	0	0	0
	Totaal vaste activa	249.000	289.000	329.000	349.000
	<i>Vlottende activa</i>				
	Vorraden	8.000	8.000	8.000	8.000
	Vorderingen	345.000	345.000	345.000	479.000
	Liquide middelen	11.219.000	9.866.000	8.529.000	7.171.000
	Totaal vlottende activa	11.572.000	10.219.000	8.882.000	7.658.000
	Totaal activa	11.821.000	10.508.000	9.211.000	8.007.000
Passiva	Eigen vermogen	815.000	815.000	815.000	822.000
	Voorzieningen	10.441.000	9.078.000	7.731.000	6.427.000
	Schulden op lange termijn	100.000	150.000	200.000	250.000
	Schulden op korte termijn	465.000	465.000	465.000	508.000
	Totaal passiva	11.821.000	10.508.000	9.211.000	8.007.000

4.2.3 RATIO's / kengetallen

	Prognose 2020	Prognose 2019	Prognose 2018	Realisatie 2017
Liquiditeit	24,89	21,98	19,10	15,07
Solvabiliteit	0,07	0,08	0,09	0,10
Netto schuldquote	< 0	< 0	< 0	< 0
EMU-saldo (x € 1.000)	69	69	164	225

Toelichting RATIO's / kengetallen*Algemeen*

Het weerstandsvermogen van de organisatie betreft de mate waarin de organisatie in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid zou moeten worden aangepast. Het weerstandsvermogen van de organisatie heeft aldus betrekking op de relatie tussen enerzijds de weerstandscapaciteit van de organisatie en, anderzijds, alle niet voorzienbare risico's welke van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de organisatie kan onder andere afgeleid worden uit de solvabiliteitspositie en de liquiditeitspositie van de organisatie, waarbij de solvabiliteit een weergave is van de weerstandscapaciteit van de organisatie voor de lange termijn (> 1 jaar) en de liquiditeit een weergave is van de weerstandscapaciteit van de organisatie voor de korte termijn (< 1 jaar).

Liquiditeit

De liquiditeit, de mate waarin de organisatie in staat is tegenvallers op korte termijn op te vangen, hangt samen met de beschikbaarheid van afdoende vlottende middelen (vlottende activa) om aan de kortlopende verplichtingen (vlottende passiva) te voldoen en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal of ratio.

De liquiditeitsratio wordt als volgt berekend: $\text{Vlottende activa} \div \text{Vlottende passiva}$.

De liquiditeitspositie wordt als gezond beoordeeld bij een liquiditeitsratio van > 1.

Solvabiliteit

De solvabiliteit, de mate waarin de organisatie in staat is tegenvallers op lange termijn op te vangen, hangt samen met de beschikbaarheid van eigen vermogen (kapitaal en opgebouwde reserves) en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal ofwel ratio.

De solvabiliteitsratio wordt als volgt berekend: $\text{Eigen vermogen} \div \text{Totaal vermogen}$.

De solvabiliteitspositie wordt als gezond beoordeeld bij een solvabiliteitsratio van > 0.

Netto schuldquote / netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en daarmee een indicatie in welke mate rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

EMU-saldo

Het EMU-saldo is een weergave van het vorderingensaldo.

4.2.4 Risicoparagraaf

In artikel 15 van het Besluit Comptabiliteitsvoorschriften 1995 wordt het begrip risico gedefinieerd als het gevaar voor schade of verlies als gevolg van interne en externe omstandigheden, dan wel als gebeurtenissen waarvan de kans bestaat dat ze optreden en negatieve gevolgen met zich mee kunnen brengen.

Het gaat daarbij in algemene zin om:

- Risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, omdat het niet mogelijk is een redelijke schatting van het bedrag van de schade of het verlies te maken.
- Risico's die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of het eigen vermogen.

De risico's wat betreft RHCL betreffen:

- Risico's van bovengemiddeld ziekteverzuim van personeel aangezien het Regionaal Historisch Centrum Limburg eigen risico drager is. Mocht dit optreden, dan zal dit leiden tot stijgende kosten ten behoeve van vervanging;
- Niet verzekerde c.q. niet te verzekeren risico's uit hoofde van aansprakelijkheid en uitgesloten omstandigheden (zoals overstroming, aardbeving etc.);
- Bezuinigingen in zowel rijks- als gemeentemiddelen kunnen ertoe leiden dat het Regionaal Historisch Centrum Limburg een aantal werkzaamheden niet meer kan uitvoeren;
- Risico's van mogelijke wachtgeldverplichtingen, n.l. indien en voor zover dergelijke verplichtingen op enig moment (nog) niet of (nog) slechts in onvoldoende mate zouden kunnen worden bestreden uit de omvang van de daartoe op enig moment opgebouwde voorziening WW-verplichtingen. Deze voorziening wordt sedert 2005 opgebouwd uit jaarlijkse dotaties ten laste van de exploitatierekening, gebaseerd op het bedrag van de jaarlijks "bespaarde" WW-premies, met een maximum van 5 jaar;
- Risico's van bovengemiddelde kostenstijgingen, met name wat betreft voor de organisatie onvermijdbare en niet of nauwelijks beïnvloedbare of beheersbare kosten zoals bijvoorbeeld de kosten van huisvesting en daaronder mede begrepen energiekosten.